



## SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Alutaguse Vallavalitsus  
info@alutagusevald.ee  
Tartu mnt 56  
lisaku alevik, Alutaguse vald, 41101, Ida-Viru  
maakond

10.03.2025 nr 5.1-3/7148-1

### JÄRELEVALVE AKT

#### I. ÜLDSÄTTED

- 1.1. Järelevalve õiguslik alus: sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) § 157 lõige 3.
- 1.2. Järelevalves kontrolliti Alutaguse Vallavalitsuse korraldatavate sotsiaalteenuste (koduteenus, väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus (ÜHteenus), tugiisikuteenus, isikliku abistaja teenus, sotsiaaltransporditeenus ja eluruumi tagamise teenus) korraldamist ja kättesaadavuse tagamist.
- 1.3. Järelevalve teostamise koht: Pargi tn 5, Mäetaguse alevik, Alutaguse vald, 41301, e-post: info@alutagusevald.ee.
- 1.4. Paikvaatluse aeg: 04.02.2025 kell 10.00 kuni 13.00.
- 1.5. Järelevalve teostajad: Sotsiaalkindlustusameti (SKA) õiguse ja järelevalve osakonna järelevalve talituse peaspetsialistid Ülle Sihver (järelevalve juht) ja Aime Koger.
- 1.6. Järelevalvemenetluses kasutatud meetodid: paikvaatlus, dokumentide ja sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri (STAR) andmete analüüs, e-kirjavahetus, kirjalik küsitlemine ning seletuste andmine.
- 1.7. Järelevalvetoimingutes osalesid haridus-, kultuuri- ja sotsiaalteenistuse (sotsiaalteenistus) abivallavanem Kairi Hõbemer (abivallavanem), sotsiaaltöötajad Aita Murdsalu, Heli Šmigelskene, Inna Zahhalina ja Anu Kljutšnik ning koduhooldustöötaja Merike Linder.

#### II. JÄRELEVALVEMENETLUSE TULEMUSED

Alutaguse Vallavalitsus on kontrollitud menetlustes inimeste abivajadust hinnanud ja sellele vastava abi väljaselgitamise kohustuse täisealiste sotsiaalteenuste (koduteenus, ÜHteenus, sotsiaaltransporditeenus ja eluruumi tagamise teenus) korraldamisel ja osutamisel täitnud.

#### **SKA tuvastas, et Alutaguse Vallavalitsus ei ole järginud:**

**2.1. SHS § 4 punktis 3** sätestatud nõuet, mille kohaselt on sotsiaaltöötaja sotsiaalhoolekandes töötav vastava erialase ettevalmistusega kõrgharidusega isik. Vallavalitsuse sotsiaaltöötajatel Anu Kljutšnik'il ja Heli Šmigelskenel ei ole kõrgharidust.

**2.2. SHS § 16<sup>1</sup>** sätestatud nõuet, mille kohaselt võib kohaliku omavalitsuse üksus (KOV) sotsiaaltöötajana ametisse nimetada isiku, kellele on kutseseaduse alusel välja antud sotsiaaltöötaja kutse või kellel on riiklikult tunnustatud kõrgharidus sotsiaaltöös või sellele vastav kvalifikatsioon. Alutaguse Vallavalitsus on 04.01.2023 sotsiaaltöötajana teenistusse nimetanud nõutavat kõrgharidust ja erialast ettevalmistust mitte omava kutseeriharidusega Anu Kljutšnik'i.

**SKA peab otstarbekaks rikkumiste kõrvaldamiseks ettekirjutuse tegemist. Ettekirjutus tehakse eraldi haldusaktiga.**

### **III. JÄRELEVALVEMENETLUSE KOKKUVÕTE**

Järelevalve algatati 13.01.2025. Samal päeval saadeti vallavalitsusele teade järelevalvemenetluse algatamise kohta (registreerimisnumber SKA dokumendihaldussüsteemis Delta 5.1-3/7148-1). Sotsiaalteenuste korraldamist käsitlevatele küsimustele andsid kirjalikud selgitused abivallavanem ja sotsiaaltöötajad 27.01.2025. Paikvaatlusel, 04.02.2025, intervjueeriti abivallavanemat ja sotsiaaltöötajatest Aita Murdsalu ning Anu Kljutšnik'i. Haldusjärelevalve fookuses olid perioodil 01.07.2024 kuni 10.01.2025 esitatud koduteenuse, ÜHteenuse, tugiisikuteenuse, isikliku abistaja teenuse, sotsiaaltransporditeenuse ja eluruumi tagamise teenuse menetlused. Alutaguse Vallavalitsuses toimus eelmine haldusjärelevalve 2021. aasta IV kvartalis (SKA 16.12.2021 järelevalve akt nr 5.1-3/7148-1).

#### **3.1. Alutaguse valla üldandmed ja täisealistele sotsiaalteenuste osutamise korraldamine**

Alutaguse valla pindala on 1465 km<sup>2</sup>, asustustihedus 3,2 elanikku km<sup>2</sup> kohta. 01.01.2025 elas vallas 4588 [elanikku](#), neist vanuses 65+ aastat 1178 ehk ca 25,68%. Vallas on 75 asustusüksust: kaks alevikku (lisaku ja Mäetaguse) ning 73 küla, neist suuremad Kuremäe (ca 257 elanikku), Kiikla (ca 205 elanikku), Tudulinna (ca 182 elanikku), Alajõe (ca 162 elanikku), Kurtna (ca 156 elanikku) ja Pagari (ca 141 elanikku). Valla elanikke [teenindatakse](#) valla keskses lisaku alevikus ning teeninduspunktides Mäetagusel, Kuremäel, Kurtnas, Alajõel ja Tudulinna. Vallas asub ÜHteenust osutav vallavalitsuse hallatav asutus [Sihtasutus Alutaguse Hoolekeskus](#).

2024. aasta kohta koostatud S-Veebi aruannete põhjal osutati 2024. aastal Alutaguse vallas koduteenust 15le inimesele, eluruumi tagati 13le inimesele (ühiksa peret, kellest üheliikmelisi seitse), sotsiaaltransporditeenust osutati 405le täisealisele, kellest 270 olid vanuses 65+, isikliku abistaja teenust ei osutatud.

Alutaguse Vallavalitsuse struktuuriüksusteks on [teenistused](#). Kodulehel on avaldatud sotsiaalteenistuse ametnike [ametijuhendid ja hariduse andmed](#), [kontaktandmed](#) koos vastuvõtu aegade ja kohtadega nii vallavalitsuse ametnike [kontaktide](#) all kui sotsiaalteenistuse ametnike [kontaktide](#) all. Sotsiaalhoolekande tööd koordineerib [abivallavanem](#). Täisealistele sotsiaalteenuste korraldamisega ja sotsiaaltoetuste maksmisega on vahetult seotud neli sotsiaaltöötajat, kes võtavad inimesi vastu valla eri piirkondades. Koduteenust osutavad kaks koduhooldustöötajat (alluvus abivallavanemale). Abivallavanema selgituste kohaselt on sotsiaaltöötajad pädevad nõustama inimesi ja menetlema kõiki sotsiaalvaldkonna küsimusi, spetsialiseerumist kindlale sotsiaalteenuse korraldamisele ei ole, koduteenust ja sotsiaaltransporditeenust koordineerivad kaks sotsiaaltöötajat.

#### **3.2. SHSis sätestatud nõuete täitmine**

##### **3.2.1. Kohaliku omavalitsuse üksuse sotsiaaltöötajale esitatavad nõuded**

**SHS § 4 punkti 3** kohaselt on sotsiaaltöötaja sotsiaalhoolekandes töötav vastava erialase ettevalmistusega kõrgharidusega isik. Tulenevalt **SHS § 16<sup>1</sup>** võib KOV sotsiaaltöötajana ametisse nimetada isiku, kellele on kutseseaduse alusel välja antud sotsiaaltöötaja kutse või kellel on riiklikult tunnustatud kõrgharidus sotsiaaltöös või sellele vastav kvalifikatsioon. Nimetatud säte jõustus 08.05.2022 ning sotsiaaltöötajale täpsemate tingimuste seadmisel anti neile sotsiaaltöötajatele, kellel puudub erialane kõrgharidus või sellele vastav kvalifikatsioon või sotsiaaltöötaja kutse, nõuetele vastava kvalifikatsiooni omandamiseks ülemineku aeg kuni 01.07.2026. Kuni 08.05.2022 kehtinud SHSi kohaselt võis sotsiaaltöötajana töötada mistahes kõrgharidusega inimene, kui tal oli lisaks erialane ettevalmistus.

Järelevalves paluti abivallavanemal anda hinnang, kas vallavalitsuses töötavad sotsiaaltöötajad vastavad neile seadusega kehtestatud nõuetele. Abivallavanem selgitas, et kõik ei vasta, kuid vastavad oma oskuste, praktika ja koolituste abil ning tulevad tööga hästi toime.

Täisealiste sotsiaalteenuste korraldamisega seotud neljast sotsiaaltöötajast kahel (Aita Murdsalul ja Inna Zahhalinal) on riiklikult tunnustatud kõrgharidus sotsiaaltöös, nad on omandanud rakenduskõrghariduse Lääne-Viru Rakenduskõrgkoolis. Sotsiaaltöötajatest kahel, Heli Šmigelskenel (teenistuses enne 08.05.2022) ning Anu Kljutšnik'il (teenistuses pärast 08.05.2022, s.o 04.01.2023), ei ole kõrgharidust. Valla kodulehel avalikustatud [ametijuhendite](#) järgi on viimati nimetatud ametnikud seotud sotsiaalteenuste osutamise korraldamisega ja ka nende ametijuhendite punkti 6.4 järgi peavad omama erialast ettevalmistust ja sotsiaaltöö kõrgharidust.

SKA seisukoht: SHS § 4 punktis 3 ja § 16<sup>1</sup> sätestatud nõuded on osaliselt täitmata.

### **3.2.2. Sotsiaalhoolekandelse abi andmise kord**

**SHS § 14 lõike 1** kohaselt kehtestab KOV sotsiaalhoolekandelse abi andmise korra, mis peab sisaldama vähemalt sotsiaalteenuste ja -toetuste kirjeldust ja rahastamist ning nende taotlemise tingimusi ja korda.

Alutaguse vallas kehtib vallavolikogu 22.12.2020 kehtestatud [määrus nr 144](#) „Sotsiaalhoolekandelse abi andmise kord Alutaguse vallas“ (edaspidi: kord).

SKA seisukoht: SHS § 14 lõikes 1 sätestatud nõue on täidetud.

### **3.2.3. Sotsiaalteenuste taotlemine ja hindamiskohustuse täitmine**

**SHS § 15 lõike 1** kohaselt selgitab KOV välja abi saamiseks pöördunud inimese abivajaduse ja sellele vastava abi ulatuse ning korraldab abi osutamist või aitab abi saamiseks vajalikes tegevustes.

#### **3.2.3.1. Abi taotlemine ja abi taotluse menetlemine**

Sotsiaalteenuste osutamisel, sotsiaaltoetuste ja muu abi andmisel tuleb arvestada inimese tahet (SHS § 12 lõige 1). Sotsiaalteenuse saamiseks peab inimene teavitama vallavalitsust oma abivajadusest või esitama vormikohase avalduse koos abivajaduse selgitusega ning teenuse määramiseks vajalike dokumentide ja andmetega (korra § 22 lõiked 1 ja 2). Abivajajal on võimalik saada täpsemat teavet kodulehelt sotsiaaltoetuste ja -teenuste [rubriikidest](#). Seal on iga sotsiaalteenuse juures teenuse kirjeldus ning lisatud on nii paberkandjal kui elektrooniliselt täidetav soovituslik vorm „Avaldus teenuse taotlemiseks abivajaduse korral“. Sotsiaaltöötjad selgitasid, et menetlus algatatakse iga pöördumise korral, vastu võetakse igas vormis avaldused ning vormikohase avalduse esitamine menetluse algatamiseks vajalik ei ole, vajadusel aidatakse inimest avalduse koostamisel. Suulise pöördumise korral on sotsiaalkomisjoni otsuses märgitud esitamise viisiks suuline soovivaldus, pöördumise andmed on kantud STARi. Näiteks menetluses 24268280267 on otsuses kirjas, et vastavalt J. suulisele soovile vajab ta koduteenust ning sotsiaaltransporditeenuse menetluses 24273129161 on kirje, et inimene pöördus 22.08.2024 suusõnaliselt teenuse saamiseks abivajaduse korral (nimetatud menetluses on ka vormikohane avaldus 22.08.2024).<sup>1</sup> Vormivabad avaldused on esitatud näiteks ÜHteenuse menetlustes 24275116369, 24274616426 ja 24274537780.

#### **3.2.3.2. Abivajaduse hindamine ja sotsiaalteenuste korraldamine**

Sotsiaalhoolekandelse abi andmisel kehtib esmajärjekorras inimese vajadustest lähtumise põhimõte (SHS § 3 lõige 1 punkt 1). Abivajaduse hindamine, vormistamine, kodukülastused, sotsiaalkomisjoni töös osalemine, materjalide ja haldusaktide ettevalmistamine on sotsiaaltöötaja teenistusülesanneteks ja kirjas ametijuhendis. Inimese pöördumisel või abivajadusest teada

<sup>1</sup> Käesolevas aktis on kontrollitud sotsiaalteenuste menetlustes esitatud näited Alutaguse Vallavalitsuse STAR kliendimenetluse viitenumbritega.

saamisel hindavad sotsiaaltöötajad hindamisinstrumendi, viibimiskoha või kodukülastuse, vestluse ja majandusliku olukorra analüüsi põhjal abivajadust. Abivajaduse hindamise tähtaega kord ei sätesta. Hindamiseks kasutatakse kahte erinevat hindamisvahendit, mis mõlemad kannavad pealkirja „Hindamisinstrument hooldusvajaduse määramiseks“. Üks hindamisvahenditest on kasutusel ÜHteenuse abivajaduse hindamisel ja teine muude (nt koduteenuse) abivajaduse hindamisel. Sotsiaaltransporditeenuse abivajaduse hindamiseks on kasutusel „Hindamisinstrument sotsiaaltransporditeenuse määramiseks“. Hindamisdokument täidetakse paber kandjal ja sisestatakse STARi. Abi- või hooldusvajaduse täiendavaks või korduvaks hindamiseks näeb kord ette korduvhindamine (korra § 22 lõige 2, § 23, § 24 lõige 1 ja § 25 lõiked 1 ja 2). Abivallavanema ja sotsiaaltöötaja Anu Kljutšnik'i sõnul ollakse teadlikud STAR 2 abivajaduse hindamise võimalustest ja praktikas on keskkonnas ka paar hindamist läbi viidud. Omavahelise kaalumise tulemusel on asutud seisukohale, et hindamist STAR 2 kaudu tegema ei asuta ja jätkatakse senise hindamispraktikaga.

Hindamistulemustele tuginedes on võimalik teha vajaliku abimeetme määramise kaalutusotsus. Otsuse tegemise pädevus on vallavalitsuse sotsiaalkomisjonil, kes oma otsusega teeb sotsiaalteenuse määramise või mittemääramise kümne tööpäeva jooksul nõuetekohase avalduse esitamisest (korra § 3 lõige 4 ja § 24 lõige 2). Sotsiaalkomisjoni otsuse eelnõu koostab asja menetlev sotsiaaltöötaja. Komisjoni koosolekud toimuvad vastavalt vajadusele, protokollid sisestatakse dokumendihaldussüsteemi DELTA, vastu võetud otsus sisestatakse STARi ning edastatakse abivajajale ja teenuseosutajale (ÜHteenus) kas e-posti teel või paber kandjal, abivajaduse hindamise dokumenti ei lisata. Abivallavanema ja sotsiaaltöötajate selgituste kohaselt järgitakse sotsiaalseadustiku üldosa seaduse § 25 lõikes 1 sätestatud hüvitise andmisele kehtestatud tähtaega.

Järelevalves saadud selgituste kohaselt algab menetlus avalduse esitamisega või abivajadusest teada saamisel. Sellele järgneb abivajaduse hindamine inimese elu- või viibimiskohas esimesel võimalusel, kuid mitte hiljem kui kümne päeva jooksul. Sotsiaaltöötajad viivad abivajaduse hindamisi läbi peamiselt kahekesi koos, koduteenuse hindamisele kaasatakse vajaduse korral koduhooldustöötaja. Koostööd tehakse perearstiga, lähedastega, teenuseosutajatega. Näiteks ÜHteenuse menetluses 25276075567 on avaldus 17.01.2025, hindamine on toimunud 20.01.2025, hindamisdokumendil on hindamise kuupäev, märge et tegemist on esimese hindamisega, hindajate kommentaar ja nimed ning allkirjad. Samas asjas on sotsiaalkomisjoni 21.01.2025 kuupäevaga otsuse abivallavanem digiallkirjastanud 23.01.2025. Sotsiaaltöötajate vastused riimusi osas, mis puudutas dokumentide (avaldus, hindamisinstrument jm) sisestamist vaid STARi. Siiski leidis menetlusi kus menetlusedokumentid puudusid ning need sisestati menetluse jooksul (nt 24272153020, 24274616426, 24275404342, 25276055782, 25276075567).

Alutaguse Vallavalitsuse 27.01.2025 kirja andmetel alates 01.07.2024 koduteenuse ja ÜHteenuse määramise haldusaktide peale vaideid esitatud ei ole.

SKA seisukoht: juhuvalimina kontrollitud menetlustes 24273129161 (avaldus ja abivajaduse hindamine 22.08.2024, otsus 02.09.2024), 24275116369 (avaldus ja abivajaduse hindamine 27.11.2024, otsus 03.12.2024), 25276052660 (avaldus ja korduv hindamine 06.01.2025, otsus 07.01.2025), 24274537780 (avaldus ja hindamine 05.11.2024, otsus 08.11.2024) ja 24274335044 (avaldus ja hindamine 15.10.2024, keelduv otsus 17.10.2024) on järgitud SHS § 15 lõikes 1 sätestatud nõudeid. Teenust vajavate inimeste abivajadus on välja selgitatud ja korraldatud sobiva abi osutamine.

### 3.2.4. Koduteenus

**SHS §-des 17 kuni 19** on sätestatud koduteenuse eesmärk ja sisu, KOVi kohustused ja nõuded koduteenust vahetult osutavale isikule. Koduteenuse korraldust käsitleb korra § 7. Teenus on abivajajale tasuline. Hinnakiri on kehtestatud vallavalitsuse 31.08.2023 [korralduse nr 386](#) „Sotsiaalteenuste hindade kehtestamine“ punktides 1.3 kuni 1.3.2. Tasu on seitse kuni kümme eurot kord inimestele, kelle rahvastikuregistrijärgne elukoht on Alutaguse vallas ja 20 eurot kord muu KOVi rahvastikuregistris olevale inimesele. Koduteenuse kirjeldus ja hinnakiri on leitavad [kodulehelt](#).

Koduteenuse määramiseks hindavad sotsiaaltöötajad kõrvalabi vajaduse määra iga juhtumi puhul eraldi kodukülastuse käigus ning lähtuvalt teenuse vajaduse hindamisest valivad ja märgivad hindamisvormil toimingud, milles abi vajatakse. Avatud valikloetelus on saatmine ja abistamine asjaajamisel, sealhulgas ametiasutustes, valmistoidu toomine või toidu soojendamine, abistamine ja juhendamine iseseisva ja turvalise toimetuleku tagamisel, abistamine pesu pesemisel masinaga või pesupesemise korraldamine väljaspool kodu, voodiriiete vahetus, abistamine kütmisel (puude tuppa toomine, ahju panemine, tuha välja viimine), vee toomine, ravimite, toidukaupade ja majapidamistarvete toomine elukohale lähimast toidupoes, pangaautomaadis ja toidupoes käimine kuni kord kuus, eluruumi korrastamine, pisitööde korraldamine majapidamises, abistamine pesemisel kodus või pesemisvõimaluse korraldamine teenuseosutaja juures, abistamine riietumisel, habeme ajamine, juuste harjamine, potitooli tühjendamine ja pesemine, mähkmevahetus, intiimpiirkonna pesu, potitoolile abistamine, arsti juures saatmine (kabinetti kaasamine) ja muu. Hindamise tulemusi arvestades võetakse vastu sotsiaalkomisjoni otsus ning abivallavanem sõlmib teenusesaajaga koduteenuse osutamise lepingu.

Koduteenust koordineerib üks sotsiaaltöötajatest, Aita Murdsalu. Tema kontaktandmed on kantud ka koduteenuse osutamise lepingusse. Sotsiaaltöötaja selgitas, et koduteenuse koordineerimisel ja teenuse osutamisel ning tasu võtmisel ja aruandluse koostamisel on kasutusel tarkvaralahendus Fleet Complete. Sotsiaaltöötaja sisestab sinna koduhooldustöötajate tööülesanded, selle kaudu on olemas ülevaade koduhooldustöötaja tegevustest ja töökoormusest, tuvastatav on teenuse osutamise ajakulu, sagedus ja maht, sealhulgas teave sotsiaaltransporditeenuse osutamise kohta (tegevuslogi). Koduteenuse osutamise perioodil kõrvalabi vajaduse määra muutumisel inimese tegevusvõime või elukeskkonna tõttu korduvat hindamist läbi viidud ei ole. Seda on tehtud juhul, kui on muutunud osutatav teenus. Näiteks menetluses 24270335100 oli inimesele määratud koduteenus alates 01.04.2024, kuid tema seisund muutus ja 06.01.2025 toimus hindamine ÜHteenusele (menetlus 25276052660).

04.02.2025 seisuga oli koduteenuse saajaid 11. Koduteenust osutavad kaks koduhooldustöötajat. Tulenevalt ametijuhendist osutavad koduhooldustöötajad ka sotsiaaltransporditeenust. Kuuele kliendile teenust osutava koduhooldustöötaja selgituste kohaselt tekib tal esmane kontakt teenusesaajaga kui ta osaleb abivajaduse hindamise juures või kui on otsus teenuse osutamise kohta tehtud ja menetlev sotsiaaltöötaja tutvustab teda teenusesaajale. Koduteenuse käigus tehtavad tegevused ja teenuse osutamiseks sobiv aeg lepitakse kokku teenusesaajaga, teenuse osutamisel arvestatakse inimese tahet, tehakse koostööd lähedastega, probleemidest teavitatakse sotsiaaltöötajat, kasutusel on Fleet Complete. Teenuse osutamisele aitab talle kaasa omandatud hooldustöötaja kolmas tase.

Koduteenuse menetluses 24270335384 on 13.03.2024 esitatud avaldus küttepude toomiseks, lume lükkamiseks, toidu ja ravimite toomiseks. 15.03.2024 on sotsiaaltöötaja hinnanud abivajaduse ning tuvastanud nii koduteenuse vajaduse kui saatja vajaduse sotsiaaltransporditeenusel. Kuigi hindamisel on sotsiaaltöötaja leidnud, et inimene ei saa ise hakkama puude tuppa toomisega ning akende pesu ja kardinade vahetamisega, vajab mõningast abi kütmisel, eluaseme korrastamisel, pesu pesemisel, sisseostude tegemisel ja väljas liikumisel (nt arstile ja toidupoodi), siis hindamisvormil on tulemused märkimata ja ei selgu, millistes tegevustes inimene abi vajab. Sotsiaalkomisjon on 22.03.2024 võtnud vastu otsuse koduteenuse määramiseks alates 01.04.2024 ning määranud koduteenuse osutaja. 25.03.2024 on sõlmitud teenusesaajaga tähtajatu leping, mille järgi kohustub vallavalitsus osutama inimesele koduteenust tema soove arvestades. Osutatavad koduteenused on kajastatud lepingu lisas „Teenuste vajadus“ ja need on hindamise tulemustest lähtuvalt: abistamine asjaajamisel, abistamine ja juhendamine iseseisva ja turvalise toimetuleku tagamisel, pisitööde korraldamine majapidamises, ravimite, toidukaupade ja majapidamistarvete toomine elukohale lähimast toidupoes, pangaautomaadis ja toidupoes käimine kuni kord kuus, eluruumi korrastamine, arsti juures saatmine (kabinetti saatmine), küttepude tuppa toomine ja talvisel perioodil lume koristamine. Teenuse osutamise sageduseks on märgitud vastavalt vajadusele, kuid mitte vähem kui kaks korda kuus.

Abivajaja A.R. on hinnatud koduteenusele (menetluses 24273282501) ning sotsiaaltransporditeenusele (menetluses 24273129161). Teenuste osutamise kohta on tehtud sotsiaalkomisjoni otsus (lisatud sotsiaaltransporditeenuse menetluse juurde). Lisatud ei ole koduteenuse lepingut.

Menetluses 21246209488 on abivajajale sotsiaalkomisjoni protokollilise otsustusega määratud koduteenus alates 01.09.2021. Arvestades abivajaja väikest sissetulekut ning ülalpidamiskohustusega isikute puudumist on teenusesaaja vabastatud tasu maksmisest.

Nõuded koduteenusele jõustuvad 01.01.2025. Abivallavanema seletuste kohaselt on ta täpsustatud nõuetega kursis. Tema sõnul on valla abivajaduse hindamise dokumentides kodu- ja isikuabi toimingud nimetatud, kuid koduteenuse saajatele ei ole määratud isikuabi toiminguid nagu toitmine, pesemine, mähkmete vahetamine jms põhjusel, et sellist abivajadust ei ole senini tuvastatud. Juhul, kui selline abivajadus tuvastatakse, ollakse valmis teenust korraldama ja osutama, vajadusel värbama töötaja või ostma teenus sisse. Ka on olemas pädev personal, üks koduhooldustöötajatest omab hooldustöötaja taset kolm. Koduhooldustöötajate ametijuhend näeb ette, et töötajal on sotsiaaltööhariidus või sotsiaalvaldkonna erialane täiendkoolitus või hooldaja kutsetunnistus ja erialane töökogemus, vallavalitsus võimaldab ja soosib töötajate koolitamist. Koduhooldustöötajad on varustatud vajalike töövahenditega, sealhulgas kaks autot ning kasutada on võimalik valla bussi.

**SHS § 19** järgi ei tohi koduteenust osutada isik, kelle karistus tahtlikult toimepandud kuriteo eest võib ohtu seada teenust saama õigustatud isiku elu, tervise ja vara. Järelevalvemenetluse ajal kontrollis vallavalitsus koduteenust vahetult osutavate töötajate andmeid karistusregistrist, teenuse osutamist takistavad asjaolud puudusid.

SKA seisukoht: Alutaguse Vallavalitsus on välja selgitanud abivajajate vajaduse koduteenuse järele ning koduteenus on abivajajale korraldatud ja kättesaadav.

### **3.2.5. Väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus**

**SHS §-des 20 kuni 22<sup>1</sup>** on sätestatud ÜHteenuse eesmärk ja sisu, nõuded teenuseosutajale ja KOVi kohustused ÜHteenuse korraldamisel. ÜH teenuse korraldust käsitleb korra § 8. ÜHteenuse kirjeldus, taotlemine koos soovitusliku avalduse vormiga, õigusaktid ja teenusega seotud teave on avaldatud [kodulehel](#). Alutaguse Vallavalitsuse 14.12.2023 [korraldusega nr 581](#) „Üldhooldusteenuse hoolduskulude piirmäära kehtestamine“ on alates 01.03.2024 kehtestatud hoolduskulude piirmääraks 645 eurot kalendrikuus. Korralduses on piirmäära kehtestamise eesmärgina kirjas teenuse kättesaadavuse tagamine võimalikult kodu lähedal, et säiliks side piirkonnaga ning välja on toodud Alutaguse valla lähimad kuus ÜHteenuse pakkujat, kelle hoolduskulude summad on vahemikus 522 eurot kuni 642 eurot. Seega on inimesele kindlustatud ÜHteenuse kättesaadavus selliselt, et tal on võimalus valida vähemalt mõne teenuseosutaja vahel, kelle puhul kataks vallas kehtestatud piirmäär hooldusteenust vahetult osutavate töötajate kulud täies ulatuses (SHS § 22<sup>1</sup> lõige 3). Abivallavanem selgitas, et hooldekodude hoolduskuludid seirab ta pidevalt, kuna kinnitab kõik ÜHteenuse osutamise arved. Samuti teevad hinnaseiret sotsiaaltöötajad teenuskohti otsides.

Sotsiaaltöötajate vastustest ja STARi kannetest selgus, et ÜHteenuse korraldamisega on seotud kõik sotsiaaltöötajad, kuid valdkondlikult menetleb teenust üks sotsiaaltöötaja. ÜHteenuse saamiseks tuleb esitada avaldus. Seejärel hindavad kaks sotsiaaltöötajat inimese abivajaduse inimese viibimiskohas. ÜHteenusele suunamise ja rahastamise otsustab sotsiaalkomisjon, otsus on pealkirjastatud „Väljaspool kodu osutava ööpäevaringse üldhooldusteenuse kulude hüvitamine“ ja see saadetakse nii teenusesaajale kui teenuseosutajale. STARis on avatud menetlused „üldhooldusteenus“, lisatud on avaldus, abivajaduse hindamise dokument, sotsiaalkomisjoni otsus, vastused infopäringutele. Sotsiaaltöötajate selgituste kohaselt KOVi hooldusplaanide koostamisele kaasatud ei ole, kuid sotsiaaltöötajate initsiatiivil tutvutakse hooldusplaanidega vähemalt kord aastas.

Kontrollitud ÜHteenuse menetlustes 24274537780, 24274099165, 24273294361, 24273280083 esitati avaldused ÜHteenuse osalise tasumise ja tasu maksmise üle võtmiseks valla poolt.



Abivajaduse hindamisel tuvastasid sotsiaaltöötajad ÜHteenuse vajaduse, sotsiaalkomisjon võttis vastu otsuse ÜHteenuse osutamise ja ÜHteenuse eest tasumise kohta KOVi eelarvest KOVi kehtestatud piirmäära ulatuses. Piirmäära ületav osa jäetakse kas ÜHteenuse saaja enda kanda või kaetakse keskmisest vanaduspensionist madalamat sissetulekut saajatele tasutavate kulude ja sissetuleku vahe tulenevalt SHS § 22<sup>1</sup> lõikest 5. Abivallavanema selgituste kohaselt tasub KOV inimese eest kõik ÜHteenuse osutamisega seotud puudujäävad summad. Seisuga 10.01.2025 oli 21 ÜHteenuse saajat, kelle eest tasus KOV väiksema sissetuleku hüvitist.

SKA seisukoht: ÜHteenuse korraldamisel on Alutaguse Vallavalitsus välja selgitanud inimese abivajaduse ÜHteenuse järele ja korraldanud sobiva abimeetme. Teenuskoha maksumust rahastatakse KOVi eelarvest vähemalt kehtestatud piirmäära ulatuses ja inimeselt võetavast tasust. KOV osaleb ÜHteenuse rahastamises, kui abivajaja ja tema ülalpidajate maksevõime seda ei võimalda.

### **3.2.6. Tugiisikuteenus ja isikliku abistaja teenus**

**SHS §-d 24 ja 28** sätestavad KOVi kohustused tugiisikuteenuse ja isikliku abistaja teenuse osutamisel. Nimetatud sotsiaalteenuste korraldust käsitlevad korra §-d 9 ja 11. Teenuseid puudutav teave on kättesaadav [kodulehel](#), teenused on abivajajale tasuta. Seisuga 10.01.2025 isikliku abistaja teenust ja tugiisikuteenust täisealistele vallas ei osutatud. Abivallavanem selgitas, et vajaduse tekkides on vallavalitsusel valmisolek teenust osutada olemas, hetkel osutatakse tugiisikuteenust lastele.

### **3.2.7. Sotsiaaltransporditeenus**

**SHS §-d 38 kuni 40 ja korra § 14** sätestavad sotsiaaltransporditeenuse korraldamise. Teenuse kirjeldus ja taotlemine on [kodulehel](#). Teenuse saamiseks peab abivajaja esitama vähemalt viis tööpäeva enne teenuse vajadust avalduse. Seda on võimalik teha suuliselt, kirjaga, e-postiga. Sotsiaaltöötaja hindab abivajadust, kasutades dokumenti „Hindamisinstrument sotsiaaltransporditeenuse määramiseks“. Teenus määratakse sotsiaalkomisjoni otsusega. Avaldus, hindamisinstrument ja otsus sisestatakse STARi. Teenus on tasuline. Hinnakiri on kehtestatud vallavalitsuse 31.08.2023 [korraldusega](#) nr 386 „Sotsiaalteenuste hindade kehtestamine“ ja tehtud kättesaadavaks [kodulehe](#) kaudu. Näiteks menetluses 24273815785 on avaldus sotsiaaltransporditeenuse saamiseks arstil käimiseks esitatud 18.09.2024. Samal päeval on sotsiaaltöötaja hinnanud inimese abivajaduse ja pannud kirja kuupäevad, millal teenust soovitakse. 25.09.2024 on abivallavanem allkirjastanud sotsiaalkomisjoni otsuse „Sotsiaaltransporditeenuse määramine“, millega on otsustatud sotsiaaltransporditeenuse määramine alates 24.09.2024 kuni teenuse vajaduse ära langemiseni.

Abivallavanema selgituse kohaselt on vajadus sotsiaaltransporditeenusele suur. Teenust korraldavad kaks sotsiaaltöötajat ja osutavad vajadus- ja piirkonnapõhiselt nii transporditeenuse osutaja kui koduhooldustöötajad (sealhulgas ka neile, kes ei ole koduteenuse saajad), hädavajadusel ka abivallavanem ja sotsiaaltöötajad. Teenuse osutamise kokkulepped ja koostöö on Sihtasutusega Alutaguse Hoolekeskus.

SKA seisukoht: Alutaguse Vallavalitsus on korraldanud ja taganud sotsiaaltransporditeenuse kättesaadavuse.

### **3.2.8. Eluruumi tagamine**

**SHS § 41 ja korra § 15** sätestavad eluruumi tagamise korraldamise kohustuse. Teenuse kirjeldus, taotlemine ja sotsiaaleluruumi kasutusse andmise tingimused on kirjas [kodulehel](#). Eluruumi eraldamise ja üürilepingu sõlmimise või üürilepingu pikendamise (tavaliselt aasta) otsustab inimese avalduse alusel ja pärast inimese majandusliku toimetuleku välja selgitamist sotsiaalkomisjon otsusega. Tähtajalised üürilepingud sõlmib abivallavanem. Lepingu pikendamisele abivajaduse hindamist ei eelne, piisavaks loetakse abivajaja sooviavaldust lepingut jätkata. Abivallavanema hinnangul on vallavalitsus abivajajale eluruumi taganud ja KOVil on valmisolek eluruum tagada. Teenusele järjekorda ei ole. Eluruumi tagamiseks on 12 korterit

ning käivitunud on kahe teenusmaja ehitamine, üks lisakule ja teine Mäetagusele. Seisuga 10.01.2025 oli eluruumi tagamise teenusel 12 inimest (üheksas korteris).

SKA seisukoht: Alutaguse Vallavalitsus on korraldanud ja taganud eluruumi tagamise teenuse kättesaadavuse.

#### **IV.TÄHELEPANEKUD/ETTEPANEKUD/SOOVITUSED**

4.1. SKA tunnustab sotsiaalteenistust sotsiaalteenuste menetlusandmete dokumenteerimisel STARis. Tulenevalt SHS § 15 lõikest 1 on KOVi abivajaduse hindamise kohustus, mistõttu säilitatakse ka abivajaduse hindamise dokumendid. Vaatamata asjaolule, et osade andmete STARi kandmise tähtaega on pikendatud, kasutab sotsiaalteenistus oma igapäevatoos STARi ja sinna on kantud [sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri põhimääruse](#) § 8 lõige 1 punktides 8, 11 ja 12 sätestatud andmed.

4.2. SKA tunnustab, et valla koduleht sisaldab sotsiaalteenuste korraldamisega seotud ajakohast teavet, lingid avanevad ja viivad asjakohase teabeni.

4.3. Mõelda töökorralduslikult läbi, kuidas tagada järjepidevus sotsiaalteenuste menetlusedokumentide sisestamiseks STARi keskkonda.

4.4. Kaaluda hooldusvajaduse hindamisinstrumendi üle vaatamist ja selles nimetatud ja hinnatavate koduteenuse toimingute vastavusse viimist alates 01.01.2025 kehtiva sotsiaalkaitseministri 29.06.2023 määruse nr 40 „[Nõuded koduteenusele](#)“ § 2 lõigetes 2 ja 3 sätestatud koduabi ja isikuabiga seotud toimingutega.

4.5. Tagada, et koduteenuse osutamise perioodil kõrvalabi vajaduse määra muutumisel inimese tegevusvõime või elukeskkonna tõttu viiakse läbi korduv hindamine (SHS § 18 lõige 1).

4.6. Ajakohastada sotsiaaltöötajate ja koduhooldustöötajate ametijuhendid (nt alluvus sotsiaaltöö juhile).

(allkirjastatud digitaalselt)  
Ülle Sihver  
peaspetsialist (järelevalve)